

Kalmar Kommunbolag AB

Utdrag ur protokoll fört vid styrelsemöte den 19 mars 2019

§ 16   **Årsrapporter 2018 för Kalmar Kommunbolag AB och de majoritetsägda dotterbolagen**

Handling

Tjänsteskrivelse och årsrapport koncernen Kalmar Kommunbolag AB.

Föredragning

Ola Johansson föredrog och informerade om koncernens årsrapporter som ska;

- redovisa och bedöma hur verksamheten bedrivits i förhållande till bolagsordningen och kommunens ägardirektiv.
- beskriva hur verksamheten bedrivits och utvecklats i förhållande till ändamålet samt enligt de kommunala befogenheterna
- följa upp och rapportera antagen riskanalys.

Beslut

Styrelsen fattar inte något beslut med anledning av lämnad information om årsrapporter 2018 för Kalmar Kommunbolag AB och de majoritetsägda dotterbolagen utan lämnar ärendet vidare till Kalmar kommun för beslut.

Sekreterare   Anette Stenlund

Justerat   Ingemar Einarsson
                         ordförande

Liselotte Ross

Rätt utdraget intygar

Anette Stenlund

Handläggare
Anette Stenlund

Datum
2019-03-22

Kommunfullmäktige

Årsrapporter för Kalmar Kommunbolag AB och de majoritetsägda dotterbolagen

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner årsrapporter för 2018 avseende Kalmar Kommunbolag AB och de majoritetsägda dotterbolagen.

Bakgrund

I kommunallagen markeras kommunfullmäktiges överordnade roll i förhållande till de kommunala bolagen. Vidare innehåller lagen bestämmelser om att kommunstyrelsen ska ha uppsikt över den verksamhet som bolagen bedriver. Bolagen står i sin verksamhet under kommunstyrelsens uppsikt enligt 6 kap. 1 § KL, denna uppsiktsplikt kan inte delegeras. Kommunfullmäktige har emellertid uppdragit åt Kalmar Kommunbolag AB att operativt utöva styrning och tillsyn samt uppföljning av de bolag som ingår i koncernen.

Årsrapporten ska redovisa och bedöma hur verksamheten bedrivits och utfallit mot bakgrund av det i bolagsordningen och i kommunens ägardirektiv angivna syftet och ramarna för verksamheten. Styrelserna ska vidare uttala sig om verksamheten som bedrivits under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda ändamålet för verksamheten och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Enligt bolagskoncernens riktlinjer för styrning av och avkastningskrav på de majoritetsägda dotterbolagen ska även uppföljning och rapportering av antagen riskanalys ske.

Ola Johansson
Verkställande direktör
Kalmar Kommunbolag AB

Bilaga

Årsrapport koncernen Kalmar Kommunbolag AB 2018

Årsrapport

koncernen
Kalmar Kommunbolag AB

2018

Kalmar
Kommunbolag AB

Innehåll

Kalmar Kommunbolag AB	3
Ägardirektiv.....	3
Avkastningskrav	3
Styrelsens uttalande om verksamheten	3
Intern kontroll och Riskhantering	5
Kalmarhem AB	8
Ägardirektiv.....	8
Styrelsens uttalande om verksamheten	8
Intern kontroll och Riskhantering	9
KIFAB i Kalmar AB.....	12
Ägardirektiv.....	12
Styrelsens uttalande om verksamheten	12
Intern kontroll och Riskhantering	13
Kalmar Vatten AB.....	15
Ägardirektiv.....	15
Styrelsens uttalande om verksamheten	16
Intern kontroll och Riskhantering	16
Kalmar Hamn AB.....	18
Ägardirektiv.....	18
Styrelsens uttalande om verksamheten	18
Intern kontroll och Riskhantering	19
Kalmar Öland Airport AB.....	20
Ägardirektiv.....	20
Måluppföljning	20
Styrelsens uttalande om verksamheten	21
Intern kontroll och Riskhantering	22
Kalmar Science Park AB.....	24
Ägardirektiv.....	24
Måluppföljning	24
Styrelsens uttalande om verksamheten	25
Intern kontroll och Riskhantering	26
Destination Kalmar AB	27
Ägardirektiv.....	27
Måluppföljning	27
Styrelsens uttalande om verksamheten	28
Intern kontroll och Riskhantering	29

Årsrapport för koncernen Kalmar Kommunbolag AB

Enligt Kalmar Kommunbolag AB:s styrmodell ska bolagens styrelser lämna en årsrapport med uppföljning av ägardirektiv, styrelsernas uttalande om verksamheten samt intern kontroll och riskhantering. Årsrapporterna baseras på bolagens egna kommentarer och uppgifter.

Kalmar Kommunbolag AB

Kalmar Kommunbolag äger och förvaltar aktier i Kalmar kommuns hel- eller delägda bolag, utvecklar samarbetet mellan bolagen i koncernen samt samordnar övergripande koncerngemensamma frågor. Kommunfullmäktige i Kalmar har gett bolaget uppdraget att operativt utöva styrning och tillsyn samt uppföljning av de bolag som ingår i koncernen. För att kommunstyrelsen ska ha uppsikt över den verksamhet som bolagen bedriver delges en ekonomisk och verksamhetsmässig information från kommunens hel- och delägda bolag löpande i tertialrapporter samt en årsrapport. Årsrapporten ska bland annat redovisa och bedöma hur verksamheten bedrivits och utfallit mot bakgrund av det i bolagsordningen och i kommunens ägardirektiv angivna syftet och ramarna för densamma. Bolaget har vidare en löpande ägardialog med respektive dotterbolag, bereder och samordnar ärenden till Kalmar kommun.

Tillsammans med dotterbolagen skapas förutsättningar att utveckla och stärka det lokala näringslivet i hela kommunen. Genom sådana satsningar på olika utvecklingsprojekt stärker bolagen sin ”kundbas”.

Ständiga förbättringar är en av nycklarna till framgång vilket fortsatt innebär att se möjligheter med de resurser koncernen förfogar över. Med den expansion som nu sker i Kalmar skapas ett allt större behov av informationsöverföring till styrelsen och ägaren Kalmar kommun.

Ägardirektiv

Kalmar Kommunbolag äger och förvaltar aktier i Kalmar kommuns hel- eller delägda bolag, utvecklar samarbetet mellan bolagen i koncernen samt samordnar övergripande koncerngemensamma frågor. Bolaget har en löpande ägardialog med respektive dotterbolag, bereder och samordnar ärenden till Kalmar kommun.

Kalmar Kommunbolag AB har genom Riktlinjer för styrning av och avkastningskrav på de majoritetsägda dotterbolagen angett de avkastningskrav och värdeöverföringar som ska gälla för året.

Avkastningskrav

Enligt ägardirektiven ska Kalmar Kommunbolag AB årligen lämna en utdelning. Förslag till utdelning görs efter direktiv från koncernledningen och eller dotterbolagens behov av koncernbidrag. Utdelningsbara medel beräknas genom att redovisat årsresultat först ska täcka balanserad förlust. Av återstående vinstmedel och övrigt fritt eget kapital får sedan utdelning ske till aktieägarna.

Kalmar Kommunbolag har utöver 1 miljon kronor beslutat om extra utdelning om 6,1 miljoner kronor till Kalmar kommun avseende Kalmar Science Parks utförda tjänster enligt bolagsordning och ägardirektiv. Styrelsen har för kommande tre årsperiod beslutat om utdelningsnivåer som rymmer kommunens köp av tjänster enligt avtal från Kalmar Science Park och Destination Kalmar, för 2019 8,94 miljoner kronor.

Bolagets ändamål

Med iakttagande av kommunal likställighets- och självkostnadsprincip bedriver bolaget en samordnad och ett utvecklat samarbete mellan bolagen i koncernen för att nå en så effektiv organisation som möjligt. Vidare arbetar bolaget löpande med näringslivsprojekt för att främja sysselsättningen i kommunen.

Ett starkt växande Kalmar ställer krav på bolagskoncernen och moderbolaget Kalmar Kommunbolag. Med koncernens gemensamma resurser har förutsättningar skapats för att med egna resurser bidra till Kalmars utveckling.

All verksamhet som drivs i Kalmar Kommunbolag ligger i linje med ändamålet.

Kommunala principerna

Kalmar Kommunbolag behandlar alla lika, dotterbolag, kommunen och övriga intressenter utifrån givna förutsättningar och ägardirektiv. Vidare bedrivs endast verksamhet genom att äga aktier i de bolag som kommunfullmäktige i Kalmar kommun beslutat.

Affärsmässigheten hanteras genom att dotterbolagen köper tjänster för koncernstyrning motsvarande bolagets rörelsekostnader så att rörelseresultatet är i nivå med kostnaden för att förvalta aktierna i Kalmar Energi Holding AB. Strategin att genom reavinster och utdelningen från Kalmar Energi amortera och lösa delar av bolagets lån och därigenom öka soliditeten har fortsatt varit framgångsrik, 2018 är soliditeten 86,8%. Bolaget uppvisar god lönsamhet, ökande soliditet och bedöms enligt kommunallagen med nuvarande förutsättningar bedrivs med god ekonomisk hushållning, god avkastning och betryggande säkerhet. Vidare har bolaget lämnat den utdelning som kommunfullmäktige beslutat om och efter revisorernas godkännande verkställts.

Bolagets föremål

Bolaget äger och förvaltar aktier i Kalmar kommuns hel- eller delägda bolag, utvecklar samarbetet mellan bolagen i koncernen samt samordnar övergripande koncerngemensamma frågor. Bolaget har utfört de uppdrag som bolaget tilldelats av sin ägare. Verksamheten har bedrivits åt ägaren/i ägarens ställe.

- Koncernen är i många delar i en leveransfas av tidigare beslutade projekt med upphandlade entreprenader och tjänster samt pågående upphandlingar där Kommunbolaget medverkat i flera sammanhang under året. Fokus har också varit att medverka i planeringsarbetet för koncernens planerade investeringar och eventuella förändringar av anläggningstillgångar.
- Ny redovisningschef har rekryterats då nuvarande ekonomichef övergår till kommunen som ny ekonomidirektör.
- Med anledning av lagförslaget om nya ränteavdragsbegränsningar har en modell tagits fram för att simulera effekterna under koncernens ekonomiska planperiod.
- Koncernens verksamhetsledningssystem har upgraderats enligt ny ISO standard och koncernövergripande externrevision har genomförts med mycket bra resultat.
- Koncernens styrande dokument har uppdaterats och tydliggjorts i ett koncerngemensamt ramverk.
- Samordning av krav inför att den nya dataskyddsförordningen GDPR trädde i kraft i maj 2018
- Avkastningskrav har fastställts för de majoritetsägda bolagen.
- I samverkan med Kalmar Science Park och region Kalmar län har ett arbete påbörjats med syfte att i projektform skapa ett regionalt e-hälsokluster.

Kalmar Kommunbolags verksamhet har bedrivits inom det föremål som anges i bolagsordningen.

Kommunala kompetensen

Kalmar Kommunbolag verkar inom det område där kommuner får vara verksamma genom att följa bolagsordningen, ägardirektiv, statsstödsregler och där vi omfattas av kommunallagen.

Intern kontroll och Riskhantering

(uppföljning och resultat av antagen riskanalys)

Arbetet med intern kontroll och riskhantering har genomförts enligt beslutad policy och riktlinjer. Bolagets riskanalys har uppdaterats och beslutats i november 2018.

Efter genomförd riskanalys upprättas en intern kontrollplan och i planen anges de metoder och aktiviteter som ska syfta till att upptäcka samt undvika oavsiktliga eller avsiktliga fel i verksamheten. Kontrollplanen följs upp i tertialrapporterna.

Omvärldsrisk

Omvärldsriskerna som identifierats kvarstår och även gjorda bedömningar av sannolikhet och konsekvens.

- Konjunktur lokalt, nationellt och internationellt.
- Finansiell oro
- Skatteförslag, ex slopad avdragsrätt kostnadsräntor

Den av de identifierade omvärldsriskerna som finns med i kontrollplanen är ”Utvecklingen inom energiområdet som påverkar Kalmar Energi och därmed bolagets utdelning”.

Utfall/ kommentar

Utvecklingen inom energiområdet som påverkar Kalmar Energi och därmed KKABs utdelning

För att hålla sig informerad och hantera risken fortsatt hanterats genom löpande kontakt med VD i Kalmar Energi. Kontrollmomenten är en allmän avstämning av läget och att affärsplanen gäller samt utdelningen. Effekterna av (under överskådlig tid) förändrade elpriser hanteras genom att bolaget drar nytta av pågående expansion i Kalmar.

Verksamhetsrisk

Verksamhetsriskerna som identifierats kvarstår och även gjorda bedömningar då inga signaler om skäl till ny riskbedömning har framkommit. Samtliga identifierade verksamhetsrisker finns med i kontrollplanen och det löpande arbetet med dem har fortgått under året.

Utfall/ kommentar

Marknadsvärden i dotterbolagen

För att tydliggöra behovet av att säkerställa värdet på dotterbolagsaktierna finns det både i ägardirektiven och i Riktlinjer för styrning och avkastningskrav angivet att dotterbolagen med god framförhållning ska samråda med Kalmar Kommunbolag AB avseende skattefrågor, nedskrivningsbehov och övriga bokslutsdispositioner. Avstämning sker även i samband med tertialuppföljningarna.

Kompetensförsörjning

Risken för att kompetensförsörjningen inte kan upprätthållas är tillfälligt minskad ägarstyrning. För att kunna upprätthålla kompetensförsörjningen krävs en god arbetsmiljö och tydlighet från ägaren. Behovet av kompetensförsörjning stäms av vid utvecklingssamtal, arbetsplatsmöten och även genom informationsöverföring.

Förtroendskada

Förtroendskada kan leda till skadat varumärke och förtroende för de kommunala bolagen, för att hantera risken arbetar bolaget med att det finns samsyn och tydlighet mellan ägare (politiken) och tjänstemännen i Kalmar Kommunbolag AB. Kontroller sker genom återkommande dialog i ordförandegruppen, mellan politiker och politiker – tjänstemän.

Mutor och oegentligheter

Kalmar kommuns riktlinjer mot mutor och jäv (2018-05-02) ska tillämpas i hela koncernen.

Legala risker

De legala riskerna som identifierats kvarstår och även gjorda bedömningar av sannolikhet och konsekvens.

- Efterlevnad av uppgjorda avtal, KKAB och dotterbolagen
- Betalar vi leverantörerna enligt betalningsvillkor

Den av de identifierade legala riskerna som finns med i kontrollplanen är skatter och avgifter.

Utfall/ kommentar

Skatter och avgifter

För att ha kontroll på risken delges styrelsen varje tertiäl utdrag från skattekontot.

Kreditrisk

Kreditriskerna som identifierats kvarstår och även gjorda bedömningar av sannolikhet och konsekvens, ingen av de identifierade riskerna finns med i antagen kontrollplan.

- Affärer med leverantörer som inte uppfyller sina åtaganden
- Dotterbolagens likviditet och kassaflöden

IT-risk

IT-riskerna som identifierats kvarstår och även gjorda bedömningar av sannolikhet och konsekvens. Samtliga identifierade IT-risker finns med i kontrollplanen och arbetet med dem har fortgått under året.

Utfall/ kommentar

Samtliga administrativa system och hårdvara hanteras av kommunens IT-enhet

Fokus med risken har under året varit att den nya organisationen med en IT-styrgrupp och IT-råd ska hitta samverkansformer för att säkerställa grunden för en säker, modern och effektiv IT-miljö.

”Låna” någons id och signera fakturor i någon annans namn.

Risken för oegentligheter innebär att någon obehörig skulle komma över någon av våra datorer och signera fakturor eller utbetalningar. Den risken hanteras fortsatt genom att vi låser våra datorer när vi inte är på plats, men för att förbättra säkerheten ytterligare kan ett alternativ vara att införa ”siths kort”.

Finansiella risker

De finansiella riskerna som identifierats kvarstår och även gjorda bedömningar av sannolikhet och konsekvens.

- Avvikande kapital- och räntebindningstid

De identifierade riskerna som finns med i kontrollplanen är ”Brist på likviditet och kassaflöde” och ”Bristande finansiering”, sannolikheten bedöms fortsatt vara mycket låg och säkerställs genom kontinuerlig uppföljning inom koncernen.

Utfall/ kommentar

Brist på likviditet och kassaflöde

Tryggas genom avtalet med Nordea och därigenom hanteras risken med att få problem att utföra betalningar. För att ha beredskap om behov av likvida medel upprättas en likviditets-budget samt uppföljning varje tertial, detta är en del i finansrapporten som delges styrelsen.

Bristande finansiering

Riskerna att inte kunna nyupplåna eller refinansiera bolaget hanteras genom att följa beslutad finanspolicy (eller beslut i styrelsen att avvika). Styrelsen delges en finansrapport med avstämning mot finanspolicyen varje tertial.

Risker i finansiell rapportering

Riskerna i finansiell rapportering som identifierats kvarstår och överlag även gjorda bedömningar av sannolikhet och konsekvens.

- Bristande följsamhet mot gällande redovisnings-principer
- Felaktigheter i ekonomi-systemet Visma Public Affärslösningar

Den av de identifierade finansiella riskerna som finns med i kontrollplanen är felaktiga löner.

Utfall/ kommentar

Felaktiga löner

Kommunens Ekonomi- och lönecenter har under året arbetat med att identifiera och säkerställa bristerna varför risktalet för sannolikhet anses sänkas i kommande riskanalys.

Kalmarhem AB

Kalmarhem är ett bolag som aktivt ska arbeta med att erbjuda människor, som bor i eller vill flytta till Kalmar och förlägga sin livsmiljö där, ”den goda bostaden”. Med ”den goda bostaden ” avses att ge människor, oavsett inkomst, bostadsort och social situation, likvärdiga möjligheter att leva i goda bostäder i bra miljöer och till rimliga kostnader. Vi ska ta ett speciellt ansvar för att ordna bostäder till studerande, liksom andra grupper med särskilda behov.

Ägardirektiv

Kalmarhem är ett helägt dotterbolag till Kalmar Kommunbolag och ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens likställighetsprincip främja bostadsförsörjningen i Kalmar kommun och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeflyttande och inflyttande i bolaget.

Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Kalmarhem ska erbjuda människor som bor i eller vill flytta till Kalmar ”den goda bostaden”. Med den ”goda bostaden” avses att ge människor, oavsett inkomst, bostadsort och social situation, likvärdiga möjligheter att leva i goda bostäder i bra miljöer och till rimliga kostnader. Bolaget ska garantera hyresrätten och utifrån bruksvärdesprincipen främja en hyressättning med stabila och rimliga hyror i olika stads- och kommundelar.

Kalmarhem ska aktivt arbeta för att med sin del av hyresrätter i Kalmar kommun minska bostadssegregationen, hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Kalmarhem har ett speciellt ansvar för att ordna bostäder till studerande, liksom andra grupper med särskilda behov som t.ex. äldre och personer med funktionsnedsättningar. Det är också viktigt att bolaget fortsätter arbetet med att på olika sätt utveckla och stärka inflyttandet för de boende. Bolaget ska vara den centrala aktören i kommunens bostadspolitik och utveckling.

Styrelsens uttalande om verksamheten

Bolagets ändamål

Ändamålet med bolagets verksamhet är att främja bostadsförsörjningen i kommunen. Bolaget ska erbjuda människor som bor i eller vill flytta till Kalmar ”den goda bostaden”. Med den goda bostaden avses att ge människor, oavsett inkomst, bostadsort och social situation, likvärdiga möjligheter att leva i goda bostäder i bra miljöer och till rimliga kostnader. Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer.

Kalmarhem garanterar bostad till studenter som flyttar till Kalmar för att studera på Linneuniversitetet. Garantin uppfylldes under 2018. Kalmarhem hjälper också arbetsgivare som vill anställa en person från en kommun utanför Kalmar genom att erbjuda bostad via arbetsgivarbonus. Under 2018 så förmedlades 49 lägenheter via arbetsgivarbonusen.

Kalmarhem har ett nära samarbete med Socialförvaltningen, Omsorgsförvaltningen samt Flykting och Integration för att ge grupper med särskilda behov möjlighet till en bostad i enlighet med ägardirektivet.

Kalmarhem har under 2018 tillfört 102 nya bostäder genom nybyggnation. Ytterligare fyra bostadsprojekt har under året startats upp:

- *Kungsljuset 4* etapp 2 med ett hus på 14 våningar innehållande 56 lägenheter med inflyttning i mitten av 2020.

- *Månstenen 5* bestående av 203 lägenheter för studenter med inflyttning i två etapper hösten 2019 samt våren 2020.
- *Karlsunda-Fagerhult (Påryd)* där 10 marklägenheter kommer att stå färdiga juni 2019.
- *Blicksfånget 1* där 2 hus med 65 lägenheter kommer att stå färdiga hösten 2020.

De befintliga fastigheterna har fortlöpande underhållits för att säkerställa att Kalmarhems bostäder håller den kvalitet som krävs för att vara ”den goda bostaden”. 136 stycken större underhållsåtgärder har genomförts t.ex. fortsatt installation av säkerhetsdörrar, en solcellsanläggning i kv Beckasinen samt ett stort antal mindre åtgärder inne i enskilda lägenheter som ommålning, byte av golv eller nya köksluckor, renovering av studentkök, utvändigt målning i bl.a. Marmorn/Porfyren och kv Häggen samt målning av trapphus i ett flertal kvarter. Under året har även en stor stamrenovering i kv Konvaljen 1 påbörjats där även en del standardhöjande åtgärder genomförs samtidigt. Detta projekt förväntas vara klart under 2020. För varje år har Kalmarhem ökat det belopp som läggs på underhållsåtgärder. En bra miljö innebär också en trygg miljö.

Under 2018 ansökte och beviljades Kalmarhem ett bidrag från Boverket på 33,6 mnkr till en satsning på den yttre miljön i fyra områden för totalt 67,2 mnkr:

- Fältet 1 och 12
- Konvaljen 1
- Kämpaleken 1
- Bergkristallen 2

Hyresförhandlingen under hösten 2018 resulterade i en tvåårsuppgörelse med en hyresökning på 1,4 % för 2019 samt 1,8 % för 2020.

All verksamhet som bedrivs i Kalmarhem ligger i linje med ändamålet.

De kommunala principerna

Kalmarhems uthyrning är transparent och ger alla människor samma möjlighet att söka en lägenhet.

Kalmarhem bedriver sin verksamhet enligt affärsmässiga principer och med syfte att främja bostadförsörjningen i Kalmar kommun.

Bolagets verksamhet bedöms bedrivas med god ekonomisk hushållning, god avkastning och betryggande säkerhet.

Bolagets föremål

Bolaget ska bygga, äga, överlåta, förvalta bostäder i Kalmar kommun, liksom annan därmed förenlig verksamhet. Kalmarhems verksamhet bedrivs inom det föremål som anges i bolagsordningen.

Den kommunala kompetensen

Kalmarhem verkar inom det område där kommuner får vara verksamma genom att följa bolagsordningen, ägardirektiv, statsstödsregler och där vi omfattas av kommunallagen.

Intern kontroll och Riskhantering

(uppföljning och resultat av antagen riskanalys)

Arbetet med intern kontroll och riskhantering har genomförts enligt beslutad policy och riktlinjer. Bolagets riskanalys beslutades av styrelsen i november 2018, i samband med budgeten för nästkommande år. Efter genomförd riskanalys upprättas en intern kontrollplan och i planen anges de metoder och aktiviteter som ska syfta till att upptäcka samt undvika oavsiktliga eller avsiktliga fel i verksamheten.

Omvärldsrisk

Inga risker som når upp till risktal lika med eller över 9 eller konsekvens lika med 4.

Verksamhetsrisk

Inga risker som når upp till risktal lika med eller över 9 eller konsekvens lika med 4.

Legala risker

Inga risker som når upp till risktal lika med eller över 9 eller konsekvens lika med 4.

Kreditrisk

Inga risker som når upp till risktal lika med eller över 9 eller konsekvens lika med 4.

IT-risk

5	Samtliga administrativa system och hårdvara <u>driftas</u> genom kommunens IT-enhet	Avbrott i tjänsterna innebär att vi inte kan utföra vårt uppdrag	3	3	9	Ansvaret och vad tjänsterna innehåller behöver dokumenteras och tydliggöras i ett avtal.	VD	1/4-18		
---	---	--	---	---	---	--	----	--------	--	--

Risk: Att våra system via Kalmar kommun ligger nere så att vi inte kan utföra vårt uppdrag

Vidtagna åtgärder:

- Då frågan gäller för samtliga kommunala bolag så har frågan lyfts till IT-styrgruppen som har löpande möten med Kalmar kommuns IT-grupp.

Resultat:

Frågan behandlas fortfarande i IT-styrgruppen.

Finansiella risker

6	Bristande finansiering	Svårighet att låna, ej kreditvärdiga, kommunens gräns överskrids vamed vi ej erhåller tillräcklig borgensram	1	4	4	Aktivt arbete med finansportfölj samt följa marknadsutvecklingen	EC	löpande		
6	Hög belåningsgrad med hög räntekänslighet	Höga räntekostnader	2	4	8	Sprida kapital- & räntebindningsförfall. Balans mellan nyinvestering, nyupplåning samt eget kapital för att bibehålla målet på belåningsgrad.	EC	löpande		
6	Likviditetsbrist	Problem att utföra betalningar	1	4	4	Aktivt arbete med likviditetsprognoser	EC	löpande		

Risk: Att vi skall få svårt att låna kapital, få höga räntekostnader och på så sätt få problem att utföra betalningar

Vidtagna åtgärder:

- Riskerna att inte kunna nyupplåna, refinansiera och höga räntekostnader hanteras genom att följa beslutad finanspolicy (eller beslut i styrelsen att avvika). Styrelsen delges en finansrapport med avstämning mot finanspolicyn varje tertial.

- Risken för brist på likviditet tryggas genom koncernens avtal med Nordea. För att ha beredskap om behov av likvida medel upprättas likviditetsbudget samt uppföljning varje tertial, detta är en del i finansrapporten som delges styrelsen.

Resultat:

Ingen av ovanstående risker föll ut under 2018.

Risker i finansiell rapportering

Inga risker som når upp till risktal lika med eller över 9 eller konsekvens lika med 4.

KIFAB i Kalmar AB

KIFAB's roll är främst att skapa lokalförutsättningar för befintliga näringslivsverksamheter att verka och utvecklas samt att skapa förutsättningar för expansion och inflyttning av nya verksamheter. Bolagets ambition är att utveckla och förvalta ett fastighetsbestånd med en storlek som gör det möjligt att bära de kompetensområden som krävs för att fortsatt nå uppdraget.

Ägardirektiv

Bolagets huvuduppgift är att tillhandahålla lokaler för näringsliv, utbildningsverksamhet och vid behov andra offentliga verksamhetslokaler. Bolaget ska därigenom medverka till att utveckla och stärka näringslivet i kommunen.

Bolaget ska fortlöpande se över sitt fastighetsbestånd och genomföra fastighetsförvärv/försäljningar för att på bästa sätt kunna utföra de uppdrag som åligger bolaget.

Under året har en stor entreprenad färdigställts. Entreprenaden omfattade nybyggnation av ett parkeringsdäck i två plan på fastigheten Sutaren 22. Ytterligare två större entreprenader har startats under 2018. Den ena avser ombyggnad och anpassning av fastigheten Storcken 4 för Kalmarsunds Gymnasieförbund som kommer att hyra hela byggnaden efter Linnéuniversitetets flytt under 2019. Den andra entreprenaden avser nybyggnad av KIFAB Arena, en idrottshall för bollsport, friidrott samt skolidrott på fastigheten Släggan 3. KIFAB Arena kommer att färdigställas i december 2019 och hyrs i sin helhet av Kalmar kommun. Under året har även ett omfattande detaljplanearbete drivits för att skapa goda förutsättningar för ombyggnad/ anpassning av fastigheten Telemarken 1 till en kommunal F-9 skola efter Linnéuniversitetets utflyttning under 2019.

Avkastningskravet för KIFAB inklusive dotterbolaget HB Telemarken i Kalmar är för 2018 fastställt till 5,5 % på totalt kapital och soliditeten till lägst 18 %. Båda kraven uppnås 2018.

Styrelsens uttalande om verksamheten

Bolagets ändamål

Bolaget bedriver fastighetsutveckling och tillhandahållande av verksamhetslokaler i enlighet med ägardirektivet. Bolaget har ett långsiktigt fokus i linje med de kommunala målen om lokaler för ett mångsidigt utbud av verksamheter och bidrar särskilt inom de områden som är viktiga för Kalmar men som övriga aktörer på fastighetsmarknaden inte prioriterar. All verksamhet som bedrivs i KIFAB i Kalmar AB ligger i linje med ändamålet.

De kommunala principerna

KIFAB i Kalmar AB behandlar alla intressenter lika utifrån givna förutsättningar och ägardirektiv. All uthyrningsverksamhet sker på marknads- och affärsmässiga villkor. Som stöd för bedömning av affärs- och marknadsmässighet analyseras olika öppna källor som redovisar utvecklingen av hyresnivåer och andra kontraktsvillkor. Bolaget uppvisar god lönsamhet och ökande soliditet och bedöms enligt kommunallagen och med nuvarande förutsättningar bedrivs med god ekonomisk hushållning, god avkastning och betryggande säkerhet.

Bolagets föremål

Bolaget ska bygga, äga, förvärva, överlåta samt förvalta byggnader och lokaler i Kalmar kommun, liksom annan därmed förenlig verksamhet. Bolaget ska på begäran av kommunstyrelsen i Kalmar medverka i företags- och lokaliseringsfrågor. Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sin ägare. KIFAB i Kalmar ABs verksamhet bedrivs inom det föremål som anges i bolagsordningen.

Den kommunala kompetensen

KIFAB i Kalmar AB verkar inom det område där kommuner får vara verksamma genom att följa bolagsordningen, ägardirektiv, statsstödsregler och där vi omfattas av kommunallagen.

Intern kontroll och Riskhantering

(uppföljning och resultat av antagen riskanalys)

Omvärldsrisk

Stora valuta- och räntesvängningar; *inget utfall*

Slopad- eller begränsad avdragsrätt för utgiftsräntor; *begränsningar införs 2019 men påverkar inte bolaget initialt*
Topp 3 hyresgäster i speciallokaler säger upp sig; *Hyresavtalen med Lnu är omförhandlade till tillsvidarekontrakt med 2 års uppsägning vilket ger oss minst denna tid som förvarning. Samtliga avtal utom ett är vid årsskiftet 18/19 uppsagda. För ca 65 % av de uppsagda ytorna pågår projektering och ombyggnad till annan skolverksamhet med Kalmar kommun resp. Kalmarsunds Gymnasieförbund som nya huvudmän (hyresgäster).*

Verksamhetsrisk

Felaktig kontering; *inget utfall*

Felaktig utbetalning; *inget utfall*

Brand i byggnad; *inget utfall*

Miljöfarligt utsläpp; *inget utfall*

Större elavbrott; *inget utfall*

Större avbrott i fjärrvärmeleveranser; *inget utfall*

Större avbrott i vattenleveranser; *inget utfall*

Allvarlig väderstörning; *inget utfall*

Bristande kvalitet/leveranssäkerhet i köpta entreprenader; *En process förs mot Skanska Sverige AB genom en särskild besiktning avseende sprickor i golv på fastigheten Elefanten 8*

Mutor och oegentligheter; *inget utfall*

Legala risker

Felaktigt genomförd LOU-upphandling; *inget utfall*

Bristande efterlevande av myndighetskrav; *inget utfall*

Kreditrisk

Kundrisker (obestånd etc.) nya avtal/affärer samt löpande avtal; *inget utfall*

IT-risk

Störningar i IT-driften; *ett större serverbortfall i kommunens IT-drift, bristande funktionalitet efter systemuppgradering (faktura), långa leveranstider på datorer för utbyte enligt plan*

Störningar i uppkoppling av driftövervakning (fastigheter); *inget utfall*

Programhaveri Fastnet; *inget utfall*

Finansiella risker

Bristande finansiering/re-finansiering; *inget utfall*

Likviditetsbrist; *egen likviditet kortvarigt låst i samband med större utbetalning av Kalmar kommun*

Uteblivna hyresbetalningar; *inget varaktigt utfall*

Kraftig och snabb räntehöjning; *inget utfall*

Risker i finansiell rapportering

Ev. vidtagna åtgärder:

Gällande utfall på risk för begränsning av ränteavdragsmöjligheten har en fördjupade och detaljerad analys genomförts tillsammans med moderbolaget vilken visar att KIFAB inte kommer att drabbas negativt under den ekonomiska planeringsperioden.

Gällande utfall inom IT-driften har varje problem påtalats för IT-avdelningen genom felanmälan alternativt har frågan/händelsen uppmärksammats genom hantering i IT-råd/IT-styrgrupp.

Gällande utfall kopplat till likviditetsbegränsningar pga. av faktorer utanför bolagets egen kontroll har detta påtalats för moderbolaget och Kalmar kommun.

Förslag på förbättringar:

Tydligare och snabbare information gällande centrala händelser/aktiviteter med påverkan (eller risk för påverkan) på bolagets verksamhet (IT och Ekonomi)

Kalmar Vatten AB

Kalmar Vattens uppdrag lyder; Att långsiktigt tillgodose kundernas behov av vatten med hög kvalitet samt rena avloppsvatten med stor miljöhänsyn, hög effektivitet och god service.

Bolagets långsiktiga vision är: Sveriges bästa VA-bolag! Det är mot den ledstjärnan verksamheten skall arbeta mot, bolagets önskvärda läge. Visionen skall uppnås genom ett långsiktigt och ständigt förbättringsarbete med hög involvering av medarbetarna inom bolaget.

Arbetet mot den nya visionen skall beakta fyra balanserade perspektiv; Medarbetare/kollegor, Processer/arbetsflöden, Kunder/VA-kollektivet samt Ägarna/politiken.

Kalmar Vattens definierade bolagsmål och framstegen mot visionen följs upp genom bolagets övergripande styrkort och dess utvalda indikatorer för respektive perspektiv och kritiska framgångsfaktorer. Avdelningarna bidrar mot de övergripande bolagsmålen och visionen genom sina konkreta verksamhetsplaner. Dessa verksamhetsplaner följs tertialvis upp under verksamhetsåret.

Ägardirektiv

Kalmar Vatten svarar för en miljömässigt god vattenförsörjning och avloppsrening.

För att trygga framtida vattenförsörjning har bolaget påbörjat framtagningen av en systemanalys vatten, vars syfte är att ta fram en långsiktig plan för hållbar dricksvattenförsörjning utifrån ett flergenerationsperspektiv. Förstudien är avklarad, och en fördjupad steg två påbörjad.

Under året har projektet med nya Kalmarsundsverket kommit till upphandlingsfasen. Upphandlingsdokumentationen har fasställt och i december annonserades projektet ut. Kalmar Vatten har erhållit Tillstånd enligt 9 kap. Miljöbalken den 21 december och samtidigt pågår arbetet med den nya detaljplanen för området. Syftet med projektet är att bolaget även i framtiden ska ha en miljömässigt optimal och kostnadseffektiv avloppsvattenrening. En utredning har påbörjats kring återanvändning av det rena vattnet i projektet "Hållbara VA- system" som ett komplement till den pågående systemanalysen.

Utsläppet av kväve från reningsverket ligger på 14,3 mg/l som årsmedelvärde 2018 att jämföra med målet på 14 mg/l. Bolagets miljö tillstånd tillåter 15 mg/l. Utsläpp av fosfor 0,27 mg/l att jämföra mot målet 0,25 mg/l. Bolagets tillstånd tillåter 0,30 mg/l.

Vid VA-utbyggnader samförägg Kalmar Vatten på uppdrag av Kalmar kommun tomrör för att möjliggöra bredbandsutbyggnad till landsbyggen. VA-utbyggnader har genomförts till Förlösa Kyrkby, Bjursnäs m.fl. under 2018.

Styrelsens uttalande om verksamheten

Bolagets ändamål

Kalmar Vattens verksamhet är att med iakttagande av kommunal likställighets- och självkostnadsprincip fullgöra det ansvar som – till den del detta ej innefattar myndighetsutövning åvilar Kalmar kommun enligt lag.

All verksamhet som bedrivs i Kalmar Vatten ligger i linje med ändamålet. Bolagets verksamhet regleras strikt av Lagen om allmänna vattentjänster vilket innebär att verksamheten i den taxefinansierade delen ska vara särredovisad och tydlig. Externa intäkter som inte regleras enligt VA-taxan ex. försäljning av

vatten till Öland och Torsås, rågasförsäljning, antennplatser, akuta spolbilsuppdrag och mottagning av slam från enskilda avlopp bedrivs affärsmässigt. Bolagets verksamhet bedöms enligt kommunallagen och med nuvarande förutsättningar bedrivs med god ekonomisk hushållning och betryggande säkerhet.

Kommunala principerna

Kalmar Vatten behandlar alla lika, abonnenter, kommunen och övriga intressenter utifrån givna förutsättningar och ägardirektiv. Enligt Lagen om allmänna vattentjänster ska kostnader fördelas vad som är skäligt och rättvist. Kalmar Vatten har under 2018 infört en ny modell för Vatten och avloppstaxa, enligt Svenskt Vattens basförslag, som antagits av Kalmar kommunfullmäktige.

Bolagets föremål

Bolagets verksamhet bedrivs inom föremålet om att svara för Kalmar kommuns vatten- och avloppsförsörjning. Bolaget ansvarar i sitt uppdrag för kommunens allmänna vattentjänster.

Kommunala kompetensen

Bolagets verksamhet ska enligt lag gå ut på tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster. Kalmar Vatten följer de VA-utbyggnadsplaner som fastställs av Kalmar kommun. Kalmar Vatten verkar inom det område där kommunen får vara verksam genom att följa bolagsordningen, ägardirektiv, statsstödsregler och där bolaget omfattas av kommunallagen.

Intern kontroll och Riskhantering

Den upprättade internkontrollen och riskhanteringen har under året analyserats och uppdaterats. Bolaget har påbörjat arbetet med att gå igenom de områden som har de största risktalen. Riskanalysen omfattas av sekretess.

Omvärldsrisk

- Sabotage och hot, förhöjd hotnivå i Sverige som helhet skulle kunna påverka säkerheten inom vattenförsörjningen. Åtgärd: Aktivt säkerhetsarbete och återkoppling på bolagets Security Health Check utförd utav IT-konsultbolaget Atea.
- Olyckor med farliga ämnen i vattenskyddsområde, risk att stora delar av produktionen slås ut. Åtgärd: Förebyggande samarbete med väghållare och räddningstjänsten, anpassa krisplanen, oberoende vattentäkter.
- Torrare klimat och fler kunder, vilket leder till minskad tillgång på råvatten. Åtgärd: Långsiktig vattenstrategi i Kalmar och i regionen samt fler oberoende vattentäkter.

Verksamhetsrisk

- Större läckor som bryter vattenleveransen. Åtgärd: Förnyelse av ledningsnätet med god kvalitet.
- Personalbrist/generationsväxling kan leda till fördröjning av projekt. Åtgärd: Långsiktig plan för fysiskt och psykisk hållbarhet, effektiva arbetssätt, ledarskapsutveckling och delaktighet.
- Missfärgat vatten pga av manganutfällning i ledningarna. Åtgärd: Vattenspolningar, installera filter.
- Processtörningar i föråldrat reningsverk. Åtgärd: Nödvändiga underhållsåtgärder tills nytt reningsverk är i bruk.

Legala risker

- Ej följa tillstånd för vatten och avlopp. Åtgärd: Följa vattendomar och tillstånd från Länsstyrelsen.

Kreditrisk

- Leverantörer som inte lever upp till sina åtaganden. Åtgärd: Kontroller enligt gällande rutiner.

IT-risk

- Driftstörningar och intrång i verksamhetskritiska system. Åtgärd: Riskinventering med handlingsplan är framtagen.

Finansiella risker

- Taxeunderskott med potentiell risk att ge obalans i bolaget. Åtgärd: Information och planering för kommande investeringar.
- Kapital och räntebindningstid, högre räntekostnader. Åtgärd: Följa finanspolicy och styrelsebeslut vid ev avvikelser.

Risker i finansiell rapportering

- Att inte följa redovisningsprinciper och ev felaktigheter i ekonomisystem innebär en risk för felaktig rapportering. Åtgärd: Löpande granskning av revisorer och säkerställa regelverk i ekonomirutinerna.

Kalmar Hamn AB

Kalmar Hamn AB skall driva och förvalta Kalmar hamn vilket innebär att utföra hamn- sjöfarts- och logistikrelaterade tjänster samt sköta underhåll och utveckla anläggningen i takt med omvärldens förändringar.

Ägardirektiv

Kalmar Hamn har förvalt och utvecklat hamnen. Huvudnäringen är att lasta och lossa fartyg samt samordna verksamheterna i hamnen med de villkor ifrån SBK, Brandkår och de mål som är uppsatta ifrån Styrelsen i Kalmar Hamn AB.

Samverkan sker med lokala hamnar såsom Oskarshamn samt Degerhamn.

En regional samverkan sker genom Ostkusthamnar samt nationellt genom Sveriges Hamnar.

Ekonomisk rapportering och risker har identifierats där Kalmar Kommunbolag samt hamn-bolagets styrelse har uppmärksammats genom riskanalys och löpande rapportering under året.

Styrelsens uttalande om verksamheten

Bolagets ändamål

Redogörelse för bolagets verksamhet är att med iakttagande av självkostnadsprincip tillhandahålla allmännyttig hamnanläggning och logistikrelaterade tjänster.

Sedan flera decennier tillbaka är exporten av virke från Kalmar Hamn i första hand koncentrerad till England där efterfrågan är god. Övertagande av volymer ifrån Bergkvaras Hamn nedläggning har gett en volymökning av flis ifrån KSRR och kompenserat minskning av hantering av cellulosaflis. Godsomsättningen med cirka en miljon ton per år placerar Kalmar Hamn i mittenskiktet bland Sveriges 52 allmänna hamnar. Kalmar Hamn är idag med sina volymer Smålands största Hamn i hanterad godsvolym. Särskilt utmärkande är en större andel vätskor där anläggningen och företagen på Tjärhovet har en stark avsättning. Det är vid denna del av Hamnanläggningen stor vikt lagts på underhåll och säkerhetsarbete. Lossning och lastning har skett till lika stor del ifrån den gröna näringen såsom vätskor ifrån oljehamnen.

All verksamhet ligger i linje med bolagets ändamål.

De kommunala principerna

Kalmar Hamn AB behandlar alla lika, kunder, kommun och övriga intressenter utifrån givna förutsättningar och ägardirektiv. All verksamhet sker på marknads- och affärsmässiga villkor. Bolagets verksamhet bedöms enligt kommunallagen och med nuvarande förutsättningar bedrivs verksamheten med god ekonomisk hushållning och betryggande säkerhet.

Bolagets föremål

Bolaget skall förvalta Hamnanläggningarna i Kalmar kommun. Bolaget är skyldigt att utföra uppdrag som bolaget tilldelas av sina ägare. Kalmar Hamn AB:s verksamhet bedrivs inom det föremål som anges i bolagsordningen.

Den kommunala kompetensen

Kalmar Hamn AB verkar inom det område där kommuner får vara verksamma genom att följa bolagsordningen, ägardirektiv och där vi omfattas av kommunallagen.

Intern kontroll och Riskhantering

Omvärldsrisk

Risker identifieras och uppmärksammas i riskanalysen där åtgärder planeras i samråd med styrelse.

Verksamhetsrisk

Kontinuerlig utbildning och låg personalomsättning samt arbete med Samverkansgrupp och VLS arbete. Löpande samverkan med arbetsmiljöenheten.

Legala risker

Kontinuerligt säkerhetsarbete med inspektioner av anläggning och maskiner samt försäkringar för verksamhet och styrelse. Risker med byggprojekt minimeras med hjälp av projektledning.

Kreditrisk

Inga kundförluster samt låg riskexponering med ett fåtal stabila kunder.

IT-risk

Låg risk genom samarbete med Kalmar kommuns IT avdelning.

Finansiella risker

Låg skuldsättning och god soliditet.

Risker i finansiell rapportering

Kreditrisker och möjlighet till direkta felaktiga bokningar undviks genom val av solida kunder. Säker IT genom samarbete med Kalmar Energi och Kalmar kommun.

Kalmar Öland Airport AB

Kalmar Öland Airport spelar en central roll för vår regions tillgänglighet, attraktivitet och konkurrensförmåga. Flygplatsen verkar för att i nära samarbete med näringslivet, regionen och ägaren Kalmar Kommun, utveckla flygtrafiken till och från Kalmarregionen, såväl nationellt som internationellt. Med en tydlig framtida målbild samlar vi verksamheten under tre utvecklings-områden; för en attraktiv livsmiljö, för framgångsrika globala affärer och för en fördubblad besöksnäring i regionen. Alla dessa områden kan sägas vara en del av ett växande attraktivt Kalmar.

Under 2015 tog Kalmar Öland Airport fram ett långsiktigt styrmedel för flygplatsen kallad ”Vision 2025”. Visionen har en bred förankring regionalt och lyder ”Ett framtida tillstånd då vi kan ge alla flygresenärer till och från Kalmarregionen internationellt konkurrenskraftig tillgänglighet, service, bemötande och reseupplevelse” ett kortare och mer slagkraftigt sätt att uttrycka visionen är i tesen ”den enkla resan”. Visionen består av sju övergripande målområden, som beskriver de områden flygplatsen i första hand ska fokusera på och utveckla under kommande tioårsperiod. Under 2018 kommer Kalmar Öland Airport jobba vidare med samtliga dessa arenor nedbrutna på kort- medel- och långsiktiga mål.

Vision 2025 målområden

Fokus på Stockholm

Miljöarbete i framkant

En flygplats för hela regionen

Attraktivt destinationsutbud

En professionell flygplats

Fler besökare till Kalmarregionen

God ekonomi

Ägardirektiv

Ägarens direktiv har regelbundet följts upp på såväl operativ ledningsnivå som i bolagets styrelse. Uppföljningen har i huvudsak fokuserats på möjlig befintlig flyglinjeutveckling, passageraromsättning och flygplatsens åtgärder till stärkning av flygaktörernas bärighet och förutsättningar till sund konkurrens och optimalt utbud av flygtjänster vid Kalmar Öland Airport.

Styrelsens uttalande om verksamheten

Bolagets ändamål

Ändamålet med bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunal likställighets- och självkostnadsprincip tillhandahålla en flygplats åt i första hand medlemmarna i Kalmar kommun. Bolaget ska tillvarata och utveckla tillgängliga och framtida kommunikationer mellan Kalmarregionen och andra delar av Sverige samt övriga världen. Kommunikationerna är avgörande för att vidmakthålla och utveckla ett blandat och livskraftigt näringsliv samt ge den enskilde möjlighet att bevara och utveckla kontakter med människor, kulturer och samhällen. Under 2018 har fokus varit fortsatt god säkerhet, utveckling av befintlig trafik till Stockholm samt vidareutveckling av chartertrafiken från regionen. All verksamhet som bedrivs i Kalmar Öland Airport ligger i linje med ändamålet.

De kommunala principerna

Kalmar Öland Airport behandlar alla lika, kunder, ägare, kommunen och övriga intressenter utifrån givna förutsättningar och ägardirektiv.

Affärsmässigheten hanterar Kalmar Öland Airport genom att fakturera kunder i enlighet med gällande avtal och aktuella priser. LUF gäller vid samtliga upphandlingar.

Kalmar Öland Airport ska utgöra en tjänst av allmänt intresse (SGEI flygplats) med skäl och enligt villkor som följer av de krav som uppställs av EU- kommissionen i sitt beslut den 20 december 2011. Bolaget skall i samverkan med Kalmar kommun och näringslivet i Kalmarregionen utveckla, driva och förvalta Kalmar flygplats. Bolaget skall utveckla flygkommunikationer mellan Kalmarregionen och andra delar av Sverige samt övriga världen. Kalmar Öland Airport AB ska fortsätta arbetet med att göra flygplatsen klimatneutral.

Kalmar Öland Airports verksamhet bedöms bedrivas med god ekonomisk hushållning och i linje med ägarens målstyrning samt fastlagd Vision 2025.

Bolagets verksamhet bedöms enligt kommunallagen och med nuvarande förutsättningar bedrivas med god ekonomisk hushållning, god målpuppfyllnad och betryggande säkerhet.

Bolagets föremål

Bolaget ska i samverkan med näringslivet i Kalmarregionen utveckla, driva och förvalta Kalmar flygplats. Bolaget får även bedriva annan därmed förenlig verksamhet.

Kalmar Öland Airport verksamhet bedrivs inom det föremål som anges i bolagsordningen.

Den kommunala kompetensen

Kalmar Öland Airport verkar inom det område där kommuner får vara verksamma genom att följa bolagsordningen, ägardirektiv, statsstödsregler och där bolaget omfattas av kommunallagen. För att säkerställa att flygplatsverksamheten bedrivs enligt gällande statsstödsregler har flygplatsen erhållit ett uppdrag om allmän ekonomisk verksamhet (SGEI) av ägaren. SGEI-uppdraget har varit föremål för notifiering inom EU.

Den 2 december 2016 lämnade Eu kommissionen positivt besked när det gäller det SGEI uppdrag som ägaren lämnat till Kalmar Öland Airport.

Intern kontroll och Riskhantering

Omvärldsrisk

Kraftig konjunktur nedgång

För närvarande bedöms risken för en kraftig konjunktur nedgång med vikande passagerarsiffror som relativt låg.

Verksamhetsrisk

Ett flygbolag till Stockholm ställer in sin trafik

Genom ett gott samarbete och en ständig dialog med flygbolagen ges de goda förutsättningar att uppnå sina passagerarmål på Kalmar Öland Airport.

Brand i vitala utrymmen

För att förebygga och förhindra brand finns egen brandpersonal, brandlarm och räddningsplan.

Översvämning källare (apparatur)

Översvämning förebyggs genom vattenlarm i källaren.

Flygplatsens fordon skadar ett flygplan

Genom utbildning av personalen, anpassade fordon och utrustningar samt försäkringar förebyggs ev olyckor.

Felaktigt hanterad lastning/ lossning, säkerhetskontroll som medför baveri eller stor skada

Välutbildad personal och anpassad utrustning ska förhindra att fel uppstår. Återkommande egenkontroller för att verifiera att arbetet utförs på rätt sätt samt försäkringar om något skulle ske.

Legala risker

Vi ser inga legala risker för närvarande.

Kreditrisk

Större kund i konkurs

Genom god bevakning av kundreskontran samt aktiv inkassohantering förebyggs större kundförluster.

IT-risk

Tillgänglighet till stödsystem

Ett SLA med IT-enheten garanterar tillgänglighet till stödsystemen.

Tillgänglighet till operativa system

För att undvika att operativa system som krävs för flygplatsens öppethållning slutar fungera görs kontinuerligt underhåll samt egenkontroll enligt drifhandböcker.

Finansiella risker

Belåningsgrad och räntekänslighet

God investeringsplanering säkerställer belåningsgraden och genom lån till fast ränta motverkas ränte- känslighet.

Försämrade avtalsvillkor avseende finansiering av investeringar

Förhandlingar pågår avseende framtida finansiering av avskrivningar och räntor.

Risker i finansiell rapportering

Felaktigheter i redovisning och rapporter

För att undvika fel finns fungerande interna rutiner och återkommande egenkontroll.

Kalmar Science Park AB

Kalmar Science Park erbjuder en kreativ mötesplats för idéer och innovativa företag som vill växa. Bolaget stärker regionens attraktivitet genom att tillföra nytänkande, inspiration och nätverksbyggande i nära samarbete med näringslivet och Linnéuniversitetet. Inom Kalmar Science Park finns tre verksamhetsområden: Kalmar Science Park Incubator med fokus på innovativa start-ups, Kalmar Science Park Associate med fokus på etablerade bolag och Kalmar Science Park Digital Business med fokus på bolag inom digital business i form av ett kluster.

Visionen är att Kalmar Science Park ska vara den naturliga innovationspartnern i regionen och en förebild för andra kunskapsintensiva miljöer. Verksamheten ska bidra till ett framgångsrikt näringsliv som möter framtidens utmaningar.

Ägardirektiv

Bolaget Kalmar Science Park uppfyller sitt ägardirektiv genom att detta används som utgångspunkt i samband med framtagande av verksamhetsplan, mål, inriktning och strategier. På så sätt förverkligas och förankras ägarens syfte med bolaget direkt in i styrande dokument som tillämpas på och i verksamheten.

Måluppföljning

För Kalmar Science Park finns inget direkt avkastningskrav utan i ägardirektiven finns i stället övergripande mål som ska resultera i en utveckling av verksamheten. Givet detta ska följande övergripande mål nås de kommande åren:

- utveckla fokusområdena e-tjänster och digitala marknader
- fortsätta samarbetet med Landstinget och Linnéuniversitetet kring läkarutbildning och innovationer

Gällande fokusområdena e-tjänster och digitala marknader anställdes en person under året på heltid via projektet DigiBusiness i syfte att utveckla och förädla dessa under en treårsperiod. Redan nu går att märka en starkare utveckling i det kluster som hanterar områdena i form av ett ökat antal anslutna bolag och ett högt deltagarantal vid områdesspecifika aktiviteter.

Gällande samarbetet med Landstinget och Linnéuniversitetet kring läkarutbildning och innovationer kopplade till denna så har frågan åter aktualiserats.

Styrelsens uttalande om verksamheten

Kalmar Science Park bedriver verksamheten i enlighet med det föremål som anges i bolagsordningen. Detta innebär att bolaget ska utgöra mötesplats för idéer och innovativa företag som vill utvecklas i Kalmar kommun, men också för regionala företag. I nära samarbete med näringslivet och Linnéuniversitetet ska bolaget bygga nätverk och vara en utvecklingspartner för nya företag i Kalmar kommun och i regionen. Bolaget ska erbjuda verktygen och miljön att utveckla idéer och företag och tillhandahåller via sin verksamhet allmännyttiga tjänster åt medlemmarna i kommunen, framförallt inom områdena innovation, tillväxt och digitalisering. Vidare verkar bolaget inom det kommunala kompetensområdet, d.v.s. inom områden där kommuner får vara verksamma.

Syftet med Kalmar Science Parks verksamhet är således att med iakttagande av kommunal likställighets- och självkostnadsprincip medverka till nytänkande och inspiration, i första hand bidra till att Kalmars

attraktivitet stärks och vara en förebild för andra kunskapsintensiva miljöer men också regionalt där idéer och innovationer skapar utveckling i Kalmar kommun och regionen. Regionalt samarbete förutsätter finansiering enligt självkostnadsprincipen. Bolagets verksamhet bedöms enligt kommunallagen och bedrivs med nuvarande förutsättningar med god ekonomisk hushållning, målfokusering samt en betryggande säkerhet. Bolaget följer också självkostnadsprincipen enligt den skyldighet som föreligger. Bolaget omfattas ej av krav på affärsmässighet och det långsiktiga syftet med verksamheten väger tyngre än vinstintresset. Denna avvägning hanteras naturligt med tanke på rådande finansieringsupplägg.

Kalmar Science Park behandlar alla lika, såväl kommunmedlemmar som övriga intressenter, utifrån givna förutsättningar och ägardirektiv.

För att svara upp till ovanstående, har Kalmar Science Park en inkubator som riktar sig mot innovativa start-up bolag med idéer som är skalbara och av internationell potential. Utöver detta finns även ett större nätverk med etablerade bolag (kallat Associate) samt ett kluster med inriktning mot e-handel, digitala tjänster och digitala affärer (kallat Digital Business). I samtliga sammanhang bedrivs olika typer av aktiviteter i syfte att främja bolagens utveckling och innovationsförmåga som i sin tur bidrar till att stärka Kalmars och regionens varumärke. Det regionala samarbetet bedrivs och prövas inom ett av Kalmar Science Park ägt EU-projekt kallat RINK 2.0 under perioden 2018-2021. Utvärderingen av detta projekt kommer ligga till grund för hur det framtida samarbetet ska ske. Ytterligare ett EU-projekt ägt av Kalmar Science Park och som främjar regionalt samarbete är projekt DigiBusiness under perioden 2017-2020. Syftet med projektet är att via en förädling och utveckling av det befintliga klustret bidra till att bolag i länet följer med den digitala utvecklingen så att tillväxt i dessa kan främjas på olika sätt. Bolaget anses därmed uppfylla sitt syfte till fullo och all verksamhet som bedrivs inom bolaget ligger i linje med ändamålet.

EU-projektet RINK kan ses som ett undantag från lokaliseringsprincipen, då bolaget via projektet bedriver verksamhet som även har anknytning till sex stycken kommuner än Kalmar. Detta i form av att deltagande kommuner via projektet kan skicka in potentiella start-up bolag till Kalmar Science Parks inkubatorprocess, men där respektive kommun står för uppkomna kostnader i samband med detta enligt avtal. I EU-projekt DigiBusiness förekommer inte detta upplägg, då deltagande bolag på egen hand erlägger en anslutningsavgift till klustret för medverkan däri.

Kalmar Science Park behandlar alla lika, såväl kommunmedlemmar som övriga intressenter, utifrån givna förutsättningar och ägardirektiv. Bolaget tillhandahåller allmännyttiga tjänster åt näringslivet via de tre verksamhetsområdena Inkubator, Science Park och Digitala Affärer samt verkar med all sin verksamhet inom det område där kommuner får vara verksamma, dvs. inom den så kallade kommunala kompetensen.

Intern kontroll och Riskhantering

Uppföljning och resultat av antagen riskanalys genomförd 2017-10-23:

Omvärldsrisk

Regionförbundet fusioneras med Landstinget i Kalmar län 2019.

Har inte påverkat verksamheten negativt utan snarare öppnat upp möjligheten till konkret diskussion om hur verksamheten skulle kunna arbeta regionalt i samband med fusionen. Inte minst med tanke på de positiva resultat som har kommit från projekten RINK samt RINK 2.0 (fortsättningsprojekt till det föregående), då det är tydligt att hela länet behöver kunna få tillgång till innehållet i Kalmar Science Parks verksamhet för att främja tillväxten och uppkomsten av innovativa tillväxtbolag.

Verksamhetsrisk

Bristande engagemang från externa kommuner.

Inget sådant har förekommit från de kommuner som under året har varit anslutna till projekten RINK och RINK 2.0. Snarare har antalet deltagande kommuner ökat med två till RINK 2.0.

Huvudägarens förståelse, engagemang, agerande.

Genom kontinuerlig dialog, workshop med flera aktiviteter med huvudägaren och Kalmar Science Parks styrelse om verksamhetens resultat och utveckling, har dessa aktörers förståelse för och engagemang i verksamheten bibehållits på ett bra sätt.

Avsaknad av kriskommunikationsplan.

En kriskommunikationsplan med instruktioner kring hur kommunikation ska hanteras i samband med krisläge, samt även beskrivning av ansvar och roller har tagits fram.

Legala risker

Brister kring sekretess och ärendehantering.

Extra uppföljning kring tidigare framtagen ärendehanteringsrutin i samband med verksamhetsmöten för att se till att den efterlevs på ett korrekt sätt och att den tillämpas som den ska.

GDPR, inkorrekt hantering och efterlevnad.

Utbildning av medarbetare har genomförts, registerförteckningar har upprättats enligt instruktioner, samtycken har begärts in där så krävs, rutiner kring GDPR generellt har upprättats och ett nytt CRM-system har införts bland annat för att underlätta GDPR-efterlevnaden.

Kreditrisk

Inga risker i denna kategori bedöms föreligga.

IT-risk

Förlust/haveri av CRM-ark.

Risken har minimerats betydligt/försvunnit i samband med införande av ett nytt CRM-system.

Finansiella risker

Ägarens finansiella insats.

Verksamhetens resultat har under året kontinuerligt presenterats för ägare och styrelse kring vad verksamheten levererat samt dess strategiska betydelse när det gäller arbetet med kunskapsintensiva tillväxtbolag - såväl nystartade som etablerade.

Risker i finansiell rapportering

Inga risker i denna kategori bedöms föreligga.

Ev. vidtagna åtgärder:

Inköp av ett CRM-system till verksamheten har gjorts i syfte att minimera identifierade risker relaterat till behovet av ett sådant.

Förslag på förbättringar:

Inga

Destination Kalmar AB

Destination Kalmars uppdrag är att i samverkan med näringslivet utveckla, profilera och marknadsföra Kalmar som besöksmål. Bolaget ska även samordna och utveckla evenemang och idrottsturism i Kalmar, utveckla och driva turistcenter och gästhamnsverksamhet samt i samverkan med Statens fastighetsverk ansvara för verksamheten på Kalmar Slott.

Besöksnäringen utvecklas väl i hela Kalmarsundsregionen och bidrar inte bara med upplevelser och arbetstillfällen, utan även till regionens marknadsföring. Genom satsningar på Kalmars unika historia och kulturbebyggelse, vår vackra landsbygd samt idrotts- och kulturevenemang har vi utvecklats till ett av landets mest attraktiva besöksmål. Vårt rika föreningsliv inom både idrott och kultur är en viktig grund för den fortsatta utvecklingen.

Ägardirektiv

Destination Kalmar AB ska i samverkan med näringslivet utveckla, profilera och marknadsföra Kalmar kommun som besöksmål. Bolaget ska även samordna och administrera evenemang samt utveckla idrottsturismen i Kalmar kommun. Vidare ska bolaget bedriva turistbyråverksamhet samt driva verksamhet i gästhamnen i Kalmar. Bolaget ska i samverkan med Statens Fastighetsverk ansvara för och driva kultur-, turist- och evenemangsverksamhet på Kalmar Slott.

Följande övergripande mål ska nås de kommande åren:

- Bolaget ska i fortsatt samverkan med näringslivet utveckla besöksnäringen och Kalmar som evenemangstad och behålla/förbättra sin position som attraktiv sommarstad.
- Utveckla idrottsturismen i Kalmar kommun och regionalt i projekt.
- I samverkan med Statens Fastighetsverk fortsatt utveckla Kalmar Slott med gjorda investeringar för att öka tillgängligheten och antalet besökare.

Destination Kalmar uppfyller de krav som är angivna för verksamheten enligt gällande ägardirektiv. Direktiven är utgångspunkt för bolagets verksamhetsplan, mål och strategier.

Måluppfyllelse

2018 var ett bra år för Kalmars besöksnäring. Den definitiva inkvarteringsstatistiken från Tillväxtverket och SCB kommer först i april, men den preliminära statistiken visar att hotellnäringens siffror per den siste november är likvärdiga med 2017, som var ett rekordår. Siffrorna under sommarmånaderna var sämre än 2017, men detta tog hotellen sedan delvis igen under höstmånaderna. Hotellen visar åter på en hög belägningsgrad och positiv utveckling avseende snittpriser och revpar (revenue per available room). Vad minskningen under sommarmånaderna beror på har ännu inte analyserats i sak, förutom att i liknade, närliggande kommun har campingen gått ned mot nationell andel. En vidare förklaring skulle kunna vara den ökande delningsekonomin (d.v.s. bokningar via t.ex. Airbnb). Dessa bokningar kommer tyvärr inte med i statistiken, som enbart mäter boende på hotell, vandrarhem, stugbyar och campingplatser. Dessutom har kapaciteten minskat något, då en boendeanläggning har försvunnit. Även den extrema sommarvärmen och Fotbolls-VM som hölls i juni kan ha påverkat beläggningen.

Den varma sommaren har gjort att vissa besöksmål har minskat sina besökssiffror, men det finns också de som har ökat. Kalmar Slott slog för tredje året i rad besöksrekord med 114 672 entrébetalande och 152 005 intäktsskapande besökare, vilket kan jämföras med 92 296 entrébetalande och 140 852 intäktsskapande besökare 2017. Världsutställningen Da Vinci – Inventions har haft stor betydelse för besökstillströmningen.

Evenemangen var överlag mycket välbesökta. Som vanligt var bredden stor; från etablerade evenemang som Kalmar Stadsfest, Sandskulpturfestivalen, Musik på Larmtorget och Ironman Kalmar till nya evenemang som Kalmar Dancing Days och Matnatten. Kalmar var dessutom värd för Student-VM i Triathlon som lockade några av världens bästa triathleter.

Under året har långsiktiga avtal skrivits med arrangörerna till flera av Kalmars profilevenemang. Ett arbete har också påbörjats för att fler evenemang ska genomföras på ett hållbart sätt. Det pågår även ett arbete för att utveckla Bastionen som nya arena. Den nya evenemangsstrategi som har tagits fram för Kalmar kommun var under året ute på remiss och togs i december upp i kommunstyrelsen.

Kalmar röstades för fjärde gången fram som Årets sommarstad på Reseguiden.se. På Sport & Affärers lista med Sveriges främsta idrottskommuner hamnade Kalmar i år på 15:e plats, vilket kan jämföras med plats 13 förra året och plats 18 2016. På listan med Sveriges främsta idrottskommuner hamnade Kalmar på 3:e plats.

Styrelsens uttalande om verksamheten

Styrelsen uttalar att verksamheten under kalenderåret 2018 bedrivits och utvecklats väl i förhållande till bolagets ändamål och de kommunala befogenheterna. Verksamheten har bedrivits i enlighet med de kommunala principerna, bolagets föremål och den kommunala kompetens som utgör ram för verksamheten.

Bolagets ändamål

Ändamålet med verksamheten är att Kalmar kommun ska bli ännu attraktivare som besöksmål och vara en attraktiv kommun att bo, verka och leva i. All verksamhet som bedrivs i Destination Kalmar AB ligger i linje med ändamålet. Under året har ett stort antal satsningar gjorts för att stärka Kalmars attraktivitet. En indikation på att Kalmar ses som attraktivt av både invånare och besökare är staden för fjärde gången har röstats fram som Årets sommarstad på Reseguiden.se.

De kommunala principerna

Syftet med bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunal likställighets- och självkostnadsprincip driva verksamhet för att utveckla besöksmålet Kalmar. Destination Kalmar behandlar alla lika, kunder, ägare, kommunen och övriga intressenter utifrån givna förutsättningar och ägardirektiv. I linje med de kommunala principerna drivs inte Destination Kalmar med ett långsiktigt vinstsyfte, utan bolagets fokus är istället att med god ekonomisk hushållning och betryggande säkerhet genomföra satsningar som utvecklar Kalmar.

Bolagets föremål

Bolaget ska i samverkan med näringslivet utveckla, profilera och marknadsföra Kalmar som besöksmål. Bolaget ska även samordna och administrera evenemang samt utveckla idrottsturismen i Kalmar kommun. Vidare ska bolaget bedriva turistbyråverksamhet samt driva verksamhet i gästhamnen i Kalmar. Bolaget ska i samverkan med Statens Fastighetsverk ansvara för och driva verksamhet på Kalmar Slott. Destination Kalmar AB:s verksamhet bedrivs inom det föremål som anges i bolagsordningen. Under året har bolaget bl.a.:

- Marknadsfört Kalmar i flera olika kanaler. Stort fokus ligger på kommunikation i digitala kanaler och mediebearbetning, men bolaget producerar också några få utvalda trycksaker, t.ex. två nummer av Kalmarmagasinet samt en årlig broschyr på tre språk. Två digitala marknadskampanjer har genomförts. Via Facebook, Instagram och Youtube har filmer med Kalmarkänsla kommunicerats.

- Utvecklat Kalmars evenemangsutbud genom att attrahera externa evenemang och genomföra egna evenemang som t.ex. Musik på Larmtorget, Sandskulpturfestivalen och Kalmar Stadsfest. Under året har Kalmar varit värd för flera svenska mästerskap, bl.a. SM i Dart och SM i Beach Soccer.
- Tagit fram en ny evenemangsstrategi, som väntas träda i kraft våren 2019. Syftet är att förstärka och tydliggöra evenemangsarbetet i Kalmar kommun.
- Medverkat i arbetet med att ta fram nya evenemangsarenor.
- Erbjudit ett brett utbud på Kalmar Slott. För tredje året i rad har Kalmar Slott slagit besöksrekord.
- Under hösten 2018 har en ny utvecklingsplan tagits fram av Kalmar Slotts utvecklingsgrupp, för åren 2020-2029. Beslut om planen med signering av Kalmar kommun och Statens Fastighetsverk väntas tas under årets första månader.
- Liksom många andra turistcenter arbetar Destination Kalmar med att utveckla och förnya turistcenterverksamheten. Bolaget bevakar trender inom området och deltar i branschorganisationen Visitas nationella diskussion om framtidens turistcenter. Även de fysiska turistcenterlokalerna håller på att göras om.

Dem kommunala kompetensen

Destination Kalmar AB verkar inom det område där kommuner får vara verksamma genom att följa bolagsordningen, ägardirektiv och där vi omfattas av kommunallagen.

Intern kontroll och Riskhantering

Omvärldrisk

Ledningsgruppen har identifierat följande risker:

Ny/ombyggnation i Ölandshamnen som påverkar tillgänglighet och trivsel avseende turistcenter, gästhamn och ställplatser, vilket medför risk för minskade intäkter, i synnerhet om kapaciteten reduceras. Kris/krig/oroligheter i världen påverkar också verksamheten i bolaget. Ledningsgruppen anser att det är viktigt att vara medveten om dessa risker och anpassa budgetering och verksamhet utifrån rådande omständigheter.

Verksamhetsrisk

Ledningsgruppen har identifierat följande risker:

Bemanning – personal. Verksamheten kan inte bedrivas enligt plan om nyckelpersoner i bolaget avslutar sin anställning eller är frånvarande en längre tid. Detta kan motverkas via tydliga uppdrags- och arbetsbeskrivningar samt mål och strategier som är förankrade hos personalen.

Minskat förtroende för bolaget. Om trovärdigheten sjunker påverkas alla relationer negativt och investeringsviljan avtar. Detta kan motverkas via tydliga uppdrags- och arbetsbeskrivningar samt mål och strategier som är förankrade hos personalen.

Legala risker

Ledningsgruppen har identifierat följande risker: Lagstiftning kan påverka verksamheten t.ex. i form av minskade intäkter. För att motverka detta är det viktigt att bolaget håller sig uppdaterat om nya lagar och prejudicerade fall via branschorganisationer och Kalmar Kommunbolag.

Kreditrisk

Ledningsgruppen har identifierat följande risker: Leverantörer som inte uppfyller ingångna avtal gör att projektet/aktiviteten blir dyrare än planerat. Detta kan i viss mån förhindras via kontroll av leverantörer automatiskt av företaget Inyett.

IT-risk

Ledningsgruppen har identifierat följande risker: Vid ström- och nätverksavbrott påverkas möjligheten att ta betalt av kunder och bedriva verksamheten i stort. Som åtgärd kan batteridrivna betalningsterminaler med mobilnätverk samt manuell kassahantering nyttjas. Åtgärd för att säkerställa energiförsörjning saknas.

Finansiella risker

Ledningsgruppen har identifierat följande risker: Kundfakturor som ej blir gjorda mot avtalsparter, uteblivna kundbetalningar, partners avhopp, vilka alla påverkar likviditeten till det sämre, vilket i sin tur medför problem att utföra betalningar enligt plan. Dessutom kan valutaförändringar påverka kostnaderna för t.ex. en utställning. För att minimera riskerna har nya rutiner arbetats fram för att underlätta kundfakturering i ekonomisystemet, förbättra fakturaunderlag, avstämning av inbetalningar månadsvis samt påminnelse- och inkassorutiner. Tack vare en ny heltidstjänst gällande partner och relationer har också risken för partners avhopp minskat.

Risker i finansiell rapportering

Ledningsgruppen har identifierat följande risker: Felaktig kostnadskontering, felaktiga/dubbla leverantörsbetalningar, bristande avstämningar samt felaktiga löner. Detta kan leda till merarbete och likviditetspåverkan samt att uppföljningen inte stämmer mot budget. Åtgärder har vidtagits bl.a. förbättrade rutiner vid månadsuppföljning, översyn av kontoplanen samt bättre rutiner mellan bolaget och lönekontoret på kommunen.